

Förändringar i lagen om anställningsskydd

Från den 1 juli 2007 gäller nya regler i lagen om anställningsskydd ("LAS").

Bland nyheterna finns en ny tidsbegränsad anställningsform benämnd "allmän visstidsanställning".

Införandet av allmän visstidsanställning som anställningsform innebär att det blir färre anställningsformer för arbetsgivaren att hålla reda på. I stället för som i dag, elva olika visstidsanställningar, kommer att från den första juli endast finnas fem. Den nya anställningsformen innebär i praktiken att det blir lättare för arbetsgivaren att ta in arbetskraft när det behövs.

Anställningsformer 1 juli 2007:

- Tillsvidareanställning
- Allmän visstidsanställning
- Provanställning
- Vikariat
- Säsongsanställning
- Personer fyllda 67 år

Följande av de nuvarande tidsbegränsade anställningsformerna försvinner:

- Överenskommen visstidsanställning
- Arbetsanhopning
- Anställning för visst arbete
- Praktikarbete
- Feriearbete
- Före värnplikttjänstgöring

En annan nyhet är att en arbetstagar som varit anställd med en allmän visstidsanställning hos samma arbetsgivare i mer än två år

under en femårsperiod automatiskt blir tillsvidareanställd.

Tidigare har arbetsgivare kunnat tillsvidareanställa personal fritt, utan att riskera fast anställning.

Även den som vikarierat i mer än två år hos arbetsgivaren under en femårsperiod får automatiskt tillsvidareanställning. Det innebär att kravet på anställningens längd sänks med ett år jämfört med nuvarande regler.

Reglerna om provanställning och företrädesrätt till återanställning blir kvar. Det innebär att en arbetstagar som haft mer än tolv månaders anställning hos samma arbetsgivare de senaste tre

åren har företrädesrätt för vidare anställning under nio månader.

I kombination med regeln om "två års tidsbegränsad anställning/vikariat under en femårsperiod" kommer det för arbetstagar att bli lättare att få en fast anställning. Samtidigt blir det fler datum för arbetsgivarna att hålla reda på.

Från den 1 juli 2007 slopas "turordningsbonusen" för arbetstagar över 45 år. Anställda som är äldre än 45 år kommer således inte längre att få tillgodoräkna sig extra anställningstid när turordningen vid uppsägningar bestäms.

Patrik Westerlund
advokat

Sekretess vid forskningssamverkan

Alla ni som har deltagit i forskningsprojekt med högskolor har troligen utgått från att de uppgifter som då utväxlas skyddas av sekretess.

I vart fall har ni säkert känt er trygga när högskolan har skrivit under det sekretessavtal som er jurist ständigt påpekar skall användas. Nu visar det sig att ni nog har invagats i en falsk trygghet.

En utredning har nämligen konstaterat att uppgifter som utväxlas mellan högskolor och enskilda vid forskningssamverkan inte skyddas av sekretess.

Vidare har utredningen slagit fast att de avtal om sekretess som högskolan generellt accepterar vid forskningssamverkan saknar stöd i sekretesslagen och är oförenliga med den svenska offentlighetsprincipen.

Uppgifter från forskningssamverkan är följaktligen en all-

män handling som inte omfattas av sekretess. Regeringen försöker nu komma till rätta med detta problem genom att föreslå en ny bestämmelse i sekretesslagen (prop. 2006/07:91).

Förslaget innebär att sekretess skall gälla för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, som har lämnats eller kommit fram vid forskningssamverkan mellan ett universitet eller högskola och en enskild.

Sekretessen gäller om det måste antas att den enskilde har deltagit i samverkan under förutsättning att uppgiften inte röjs. Sekretessen varar i högst tio år. Utgångspunkten för tideräkningen är den tidpunkt då handlingen tillkom.

Begreppet forskningssamverkan bör hållas isär från den uppdragsforskning som högskolan bedri-

ver. Med forskningssamverkan avses att högskolan, ofta tillsammans med privata företag, deltar som part i ett gemensamt forskningsprojekt.

Till skillnad från uppdragsforskning innebär forskningssamverkan att alla intressenter kan ha rätt till resultatet och att det fortlöpande sker ett utbyte av forskningsrön.

För den uppdragsforskning som högskolan bedriver finns redan rättsligt stöd för sekretess (8 kap. 9 § sekretesslagen).

Blir då sekretessavtalen onödiga efter den 1 juli 2007 (vilket är den datum då ändringen föreslås träda i kraft)?

Ja, men det förutsätter att ni anser att uppgiften omfattas av sekretessen och att skydd inte behövs för längre tid än tio år. Ni bör dock dokumentera att ni har gjort klart för högskolan att ni deltar i forskningssamverkan

under förutsättning att uppgifter ni lämnar inte röjs.

Andra frågor om sekretess, till exempel tidpunkt och sättet för publicering av resultaten, bör i stället tas in i det avtal med högskolan som reglerar frågor rörande vilken information som skall utväxlas och rätten till resultaten.

Alla ni som har orkat så här långt i artikeln är kanske nyfikna på vad som gäller för de uppgifter som redan har lämnats ut i samband med forskningssamverkan. Lugn! Regeringen har tänkt på detta och föreslår att sekretessen skall tillämpas även på äldre och redan pågående projekt.

Om uppgifter trots detta kommer ut finns – för er som följde er jurists råd och fick högskolan att skriva på sekretessavtalet – annars alltid rätten till skadestånd.

Patrick Andersson
jur kand

Så fungerar miljöretten i Sverige

De flesta av er har säkert under det senaste året inte kunnat öppna en tidning eller tittat på ett nyhetsprogram utan att ha konfronterats med den pågående miljödebatten, om allt från nya rön om det globala miljöhotet till företaget si och så som utpekats som miljöbov.

▶ Då det globala miljöhotet mer är en politisk fråga om något som kommer har jag tänkt ägna denna artikel åt att översiktligt belysa hur den miljörettsliga lagstiftningen fungerar i Sverige och, vem vet, kanske kan denna information medverka till att förhindra att ert företag eller den kommun ni företräder utpekats som miljöbov.

Som tidigare meddelats är jag sedan den 28 maj 2007 ny medarbetare på Nordic Law med ansvar för advokatbyråns nyöppnade Malmökontor och rättsområdet miljörett.

Jag har i över tolv år arbetat i princip utslutande med kvalificerad miljörelaterad juridik och kan konstatera att lagstiftningstakten och fokus på miljöretten aldrig varit större än den är i dag.

Fram till i slutet på 1900-talet var miljölagstiftningen utspridd på ett flertal olika lagar. Lagstiftningen var i huvudsak inriktad på naturvård, naturresurser, vattenfrågor och miljöskador med inriktning på ett fåtal större företag inom bl a processindustrin. Lagstiftning hade i många fall mer inslag av etableringslagstiftning än av miljölagstiftning.

Under 1990-talet tillsattes den så kallade miljöbalksutredningen med syfte att reformera och samordna miljölagstiftningen, bland annat med hänsyn till Sveriges EU medlemskap.

Utredningen resulterade i miljöbalken som trädde i kraft år 1999.

Till skillnad mot tidigare lagstiftning utökades de antal verksamheter som bedömdes vara så

miljöfarliga att de krävde tillstånd eller anmälan hos miljödomstol eller myndighet.

En omfattande katalog över dessa verksamheter fördes in under 9 kap i miljöbalken. Den största skillnaden presenterades dock i 1 kap och 2 kap miljöbalken.

I 1 kap miljöbalken reglerades syftet med lagstiftningen som sammantaget innebär att naturen skall skyddas för framtida generationer och att verksamheter som kan innebära fara för människors hälsa endast i undantagsfall skall tillåtas.

Som exempel på hur denna ganska allmänt hållna lagstiftning har tolkats kan anges att fastighetsägare på östkusten, genom beslut av miljödomstolen, har förbjudits att anlägga vattenklosetter i sina sommarstugor då dessa, om endast ytterst marginellt, medverkar till att försämra vattenkvaliteten i Östersjön.

För samtliga företagare/verksamhetsutövare och även för privatpersoner är även reglerna i 2 kap i miljöbalken av stort intresse.

I 2 kap miljöbalken regleras de så kallade allmänna hänsynsreglerna. Dessa regler gäller för alla och tar upp frågor om lokalisering av verksamheter, kunskapskrav hos den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd samt regler om krav på bästa möjliga teknik vid bedrivande av verksamhet eller vidtagande av åtgärd.

Alla är skyldiga att följa dessa regler oavsett vilken verksamhet företaget bedriver. Bestämmelserna i 2 kap miljöbalken är straffsanktionerade.

Som exempel på hur dessa regler hanteras kan nämnas att miljööverdomstolen bland annat tagit upp bristen på alternativ lokalisering av Citybanan i Stockholm som ett av skälen att avvisa Banverkets ansökan om tillstånd för anläggande av den första tunneln.

I 9 kap miljöbalken regleras frågan om vad som är att betrakta som miljöfarlig verksamhet. I många fall kan ett företag bedriva en verksamhet som i sig inte kräver tillstånd eller anmälan det vill säga verksamheten finns inte upptagen i katalogen över sådana verksamheter.

Det kan dock finnas vissa moment i exempelvis tillverkningen, vid lagerhållning/förvaring av produkter eller genom annan hantering inom företagets fastighet eller verksamhetsområde som kan klassas som miljöfarlig verksamhet.

Som exemplen kan nämnas att företrädare för företag inom skobranschen dömts för brott mot miljöbalken då de importerat och lagerfört skor där bland annat sulorna innehållit ämnen som klassats som miljöfarliga.

Att sälja skor är ju annars normalt inte en miljöfarlig verksamhet som kräver tillstånd.

Härutöver reglerar miljöbalken ett stort antal frågor som bland annat rör grundvatten och byggande i vatten, saneringsansvar vid bland annat förvärv av fastigheter, områdesskydd och avfallshantering med mera.

Som företagare eller företrädare för företag, kommuner eller andra organisationer är det med beaktande av vad som anförts ovan viktigt att kontinuerligt se över sin verksamhet, hela verksamheten, för att bedöma om verksamheten bedrivs i enlighet med gällande miljölagstiftning.

Detta kan vara särskilt viktigt i en förvärvssituation eller vid en utökning av verksamheten eller verksamhetsområdet.

Är det något ni undrar över kan ni självfallet kontakta mig eller någon av mina kollegor på Nordic Law.

Magnus Bergh
advokat

Öppet i sommar
Kontoret kommer att vara bemannat under hela sommaren.
Vi vill passa på att önska alla en riktigt skön sommar!